

טועמיה - חיים

לחיות עם הזמן בשבת קודש

ערב ש"ק פרשת בהעלותך תשפ"ד

הרב **מרדכי אלון שליט"א**

נכתב ונערך משמיעה ע"י תלמידים - לא מוגה

זמני הדלקת הנרות ויציאת השבת:

ירושלים - 19:13 | 20:30

תל אביב - 19:28 | 20:33

חיפה - 19:21 | 20:35

טבריה ומגדל - 19:27 | 20:33

באר שבע - 19:28 | 20:30

'בנסע הארון... ובנחה...' - כל התורה כולה

המחנה - החצוצרות, שיש להם סימנים, קולות שונים לקריאת משה - אל העם, אל הנשיאים או לנסיעת המחנה. התוקעים, כך מופיע בפרשה, הם בני אהרן, ולא הלויים. ואז מופיע כך -

וְכִי-תֵבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאֶרְצְכֶם עַל-הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְּם בַּחֲצֹצְרוֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֵיכֶם. וּבַיּוֹם שִׁמְחַתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. (שם י', ט"ו)

מהפסוקים עולה בבירור שאם וכאשר תבוא מלחמה לפתחנו בארצנו, נתקע בחצוצרות לקראת היציאה למלחמה, אך כך יש לעשות גם "ביום שמחתכם ומועדיכם וראשי חדשיכם". אגב, מה ההבדל בין 'יום שמחתכם' ל-'מועדיכם'? יש מחלוקת ולפי דעה אחת בחז"ל הביטוי 'יום שמחתכם' הוא כל שבת, ולפי דעה אחרת הכוונה היא לכל יום ויום בו מקריבים את קרבן התמיד, כלומר כל יום. ומדוע קוראים לזה יום שמחתכם? - כנראה שחייבים לומר שכאשר תוקעים בחצוצרות ונזכרים לפני ה' זה הופך אותו ליום שמחה.

מצוות עשה שבכל יום

בואו נענה על השאלה ששאלנו בפתיחה. רש"י אומר כאן על הפסוק -

אני ה' אלהיכם. מכאן למדנו מלכויות עם זכרונות ושופרות, שנאמר ותקעתם, הרי שופרות, לזיכרון הרי זכרונות, אני ה' אלהיכם, זו מלכויות וכו'.

והנה לנו התשובה למצווה הנוספת בפרשה (מלבד פסח שני) - תקיעה בחצוצרות. נראה את הדברים כפי שהם מובאים בספר החינוך -

לתקוע בחצוצרות במקדש בכל יום בהקריב כל קרבן, וכמו כן בשעת הצרות [כלומר זו מצות עשה שבה לידי ביטוי מיוחד בראש השנה אבל גם בכל יום בהקריב כל קרבן תמיד ומוסף, קרבנות ציבור] שנאמר (במדבר י', ט) "וְכִי תֵבֹאוּ מִלְחָמָה וְגו'", וכתוב אחריו גם כן (שם י') "וּבַיּוֹם שִׁמְחַתְּכֶם

בפרשת 'בהעלותך' ישנן שתי "עליות גדולות". האחת היא בתחילת הפרשה, החיוב שלנו להעלות את הנרות, ואילו השניה היא -

וּלְפִי הַעֲלוֹת הָעֵנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי-כֵן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... (במדבר ט', י"ז)

בהעלות הענן אנחנו נוסעים והמשכן נוסע. יש עיסוק מיוחד בפרשה בענין "ויהי בנסוע הארון" ובמסע הגדול לארץ ישראל ובעבודת ה', אך נפתח את הכל בחידה קלה - מהי מצוות העשה המופיעה בפרשה שאיננה מצוות 'פסח שני'? וכדי לרמז לפתרון החידה נאמר שיש קשר בין המצווה הזו לבין ראש השנה ובעם לכל יום. נגיע לזה בהמשך.

יום שמחתכם ומועדיכם

נאמר בפרשתנו כאשר עם ישראל מתחיל את מסעותיו במדבר על פי סדר המחנות כשהמשכן באמצע -

עַל-פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל-פִּי ה' יִחַגּוּ... (שם י"ח)

שבע פעמים מופיע כאן בפסוקים הביטוי "על פי ה'". מי שזוכר, התיאור שם ארוך לכאורה ומסורבל -

וַיֵּשׁ אֶשֶׁר יִהְיֶה הָעֵנָן יָמִים מְסַפֵּר עַל-הַמִּשְׁכָּן עַל-פִּי ה' יִחַגּוּ וְעַל-פִּי ה' יִסְעוּ. וַיֵּשׁ אֶשֶׁר-יִהְיֶה הָעֵנָן מְעַרְבַּ עַד-בֹּקֶר וְנִעְלָה הָעֵנָן בְּבֹקֶר וְנִסְעוּ אוֹ יוֹמָם וְלֵילָה וְנִעְלָה הָעֵנָן וְנִסְעוּ. אוֹ-יָמִים אוֹ-חֲדָשׁ אוֹ-יָמִים בְּהָאָרֶץ הָעֵנָן עַל-הַמִּשְׁכָּן לְשֹׁכְנֵי עֲלֵיו יִחַגּוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ וּבַהֲעֲלָתוֹ יִסְעוּ. עַל-פִּי ה' יִחַגּוּ וְעַל-פִּי ה' יִסְעוּ אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ ה' שְׁמָרוּ עַל-פִּי ה' בְּיַד-מִשְׁעָה. (שם כ"ג)

היה אפשר לכאורה לצמצם את הכל למשפט אחד. אגב, נשאלתי היום ע"י אחד מבני החבורה - הרי אנחנו נמצאים לפני חטא המרגלים, ואם כן, אנחנו אמורים להגיע לארץ מיד. תוך יום אחד בלבד! ואם כן, למה צריך את התיאור הזה של מה עושים חודש או ימים, או לילה ויום או חודש או שנה? נשים את השאלה הזו בצד לרגע ונשוב אליה בהמשך, אבל מה שבאמת כתוב בהמשך הוא שיש לנו עוד סימן חשוב לנסיעת

¹ ולא תוך שלשה כפי שטועים לעיתים לחשוב, כי אכן כתוב "דרך שלשת ימים", אך הקב"ה זרז אותם שהם יעשו את הדרך ביום אחד ועל זה התחילו 'הקטורים' של בני ישראל (ע"ש ברש"י ולהלן).

כן, גם האדומים, גם הישמעאלים, הנוצרים עם המוסלמים.

גם אֲשׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוּעַ לְבָנֵי לוֹט סְלָה. (שם ט')

אשור היא האימפריה הגדולה, הלבנה והיפה...⁴ אגב, צריך לשים לב - משנאי ישראל אינם לוחמים בישראל. לנסראללה אין בעיה איתי - אני יכול להיות בחור טוב ונחמד, אלא הוא פשוט שונא את הקב"ה, אבל הוא לא יכול לירות מל"טים על הקב"ה, ולכן כשהוא מזהה ויודע שאני אינסוף - הוא יורה עלי.

מהלך שלשה ימים ביום אחד

נשוב לפסוקים. את הפסוק הבא, "ובנוחה יאמר - שובה ה'", מבאר רש"י כי 'שובה', אין פירושו לשוב, לחזור, אלא עכשיו יש מרגוע ונחת -

שובה ה'. מנחם תרגמו לשון מרגוע, וכן בשובה ונחת תושעון (ישעיה ל, טו). **רבבות אלפי ישראל.** מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משתי אלפים ושתי רבבות.

(רש"י, שם)

כלומר, עכשיו הארון, הקב"ה, נרגע. ומה הכוונה ברוגע של ארון ברית ה'? - שהשכינה שורה בישראל. זה שאין עוד מלבדו זה תמיד, אבל כשהשכינה שורה זה רוגע. אגב, פירוש הפועל להשרות זה רוגע, כמו להשרות במים - זה אורך רוח. יש דברים שצריך להשרות אותם תקופות ארוכות יותר או פחות אבל אין השרייה לזמן קצר. בשביל השריה צריך רוגע והרפיה. להשרות שכינה, בשובה ונחת זה לא קורה מעצמו.

אבל אז מיד מגיעה פרשת המתאוננים וכל הנסיעה שלנו מתעכבת, ולא קצת אלא נכון לעכשיו זה מתעכב כבר למעלה משלשת אלפים ושלוש מאות שנה. אנחנו מאמינים בני מאמינים ובעז"ה תכף ומיד ממש זכה לשובה ונחת. אבל שם הכל התחיל להתעכב ומשם זה התפתח לחטא המרגלים וכו'. רש"י שואל מה היתה הסיבה שם שגרמה להכל, הרי הכל היה מסודר, ואלו היו אנשי דור המדבר, בעלי מדרגה, והוא עונה - שהקב"ה לקח אותם מהר 'דרך שלשת ימים', לטובתם, אבל הם התאוננו שזה היה מהיר -

... אמרו אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים שלא נחנו מענני הדרך. (רש"י שם י"א, א')

על זה הם היו כמתאוננים - שהקב"ה לקח אותם מהלך שלשה ימים ביום אחד וזה היה קשה להם, 'לא יכולים לנשום', ואילו הקב"ה חשב לטובתם -

אני הייתי מתכוין לטובתכם, שתכנסו לארץ מיד. (רש"י שם)

לשבור את הכלים

העלינו הרבה נקודות ועניינים ועכשיו נתחיל לסדר את הכל, בסיעתא דשמיא. נתחיל את הכל בשאלה פשוטה שכל 'סבתא יהודייה' היתה שואלת - 'רבש"ע, זה כל הסיפור? הרי הם צודקים. זה קשה ללכת מהלך שלשה ימים ביום אחד!'. למה הקב"ה היה חייב לדחוס את זה ליום אחד? ומה היה קורה אם

האמת? זה לכאורה בסתירה גמורה לכל מה שסיפרנו עד עכשיו, כי אלמלא היינו חוטאים במרגלים היינו נכנסים לארץ כעת, בלי מלחמה, וכפי שרש"י מביא בדברים³.

שבעה חומשי תורה

והפרשה ממשיכה -

וַעֲנַן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנִסְעָם מִן-הַמִּצְנֶה. וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה | ה' וַיִּפְצְלוּ אֲיֹבֵיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ. וּבְנִחָה יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְּבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל. (שם ל"ד-ל"ו)

מי שזוכר, באופן כתיבת ספר התורה, שני הפסוקים האחרונים הנ"ל מופרדים משאר הפרשה בשתי אותיות נ' הפוכות. אגב, צריך לדקדק לומר "קומה ה'" וכן "שובה ה'" בהטעמה מלעילית ולא במלרע, כיון שיש לזה משמעות שונה בעברית, ולהלן.

רש"י מסביר דבר פלא שנזרק אותו לאויר ונחשוב עליו מיד - שהאותיות ההפוכות הללו מציינות זהו ספר תורה בפני עצמו. שלמה המלך אומר במשלי -

... חֲצִבָּה עֲמֻדָּיהָ שִׁבְעָה. (משלי ט', א')

וחז"ל אומרים שהכוונה היא שיש שבעה עמודי תורה, כלומר שבעה חומשים ו-"ויהי בנסוע" הוא חומש בפני עצמו. זו לא סתם דרשה יפה אלא יש לזה משמעות הלכתית - כתוב בהלכה שבמקרה שאם ח"ו ספר מכתבי הקודש עולה בלהבות בשבת יש להצילו מהשריפה, וההגדרה לספר היא שהוא כולל שמונים וחמש תיבות, כמנין האותיות בשני הפסוקים בנ"ל של 'ויהי בנסע הארץ'.

את תוכן הפסוקים הללו מסביר רש"י באופן הבא; הרי הלכנו 'דרך שלשת ימים' ביום אחד, וזה יצר קושי כיון שעמוד הענן 'רץ' קדימה, ומשה עמד בתווך בינו לבין העם, ואז ביקש משה מהקב"ה מהענן שיעמוד - "קומה ה'", אל תתרחק מדי, אנחנו לא בקצב', ובמקביל הוא זרז אותנו כדי לחבר אותנו חזרה לארון ברית ה' -

קומה ה'. לפי שהיה מקדים לפנייהם מהלך שלשת ימים, היה משה אומר עמוד והמתן לנו ואל תתרחק יותר (תנח" ויקהל ז)

בהמשך כאשר נסע הארון, כתוב "ויפוצו שונאיך מפניך", ושואל שם רש"י מי הם השונאים את הקב"ה, ועונה -

משנאיך. אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם, שנאמר ומשנאיך נשאו ראש (תהלים פג, ג) ומי הם? על עמך יערימו סוד (שם ד).

במזמור התהילים שרש"י מביא ממנו מפורט מי הם אותם משנאי ה' ומשנאי ישראל -

כִּי נִוְעַצְוָ לֵב יַחְדָּו עֲלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ. אֶהְיֶי אֲדוֹם וַיִּשְׁמְעוּ אֵלִים מוֹאָב וְהַגְּרִים. גְּבַל וְעַמּוֹן וְעַמְלַק פְּלִשְׁתַּי עִם יִשְׂרָאֵל צוּר. (תהילים פ"ג, ז-ח')

⁴ אגב, הפסוק מדייק ואומר "משנאי ישראל" ולא 'שונאי ישראל' - יש שונאי ישראל ויש כאלה שעוזרים להם לשנוא את ישראל, ואכמ"ל.

³ "באו ורשו. אין מערער בדבר ואינכם צריכים למלחמה, אילו לא שלחו מרגלים לא היו צריכין לכלי זיין". (רש"י דברים א', ז')

ביטול כל הרצונות של האדם [ולהיות ברצון ה']. כענין שאמרנו בטל רצונך מפני רצונו להיות כל רצון האדם בטל בששים ומאה לרוב התלהבות התשוקה לעשות רצונו ית"ש. וכן דרשו חז"ל ואהבת כו' ובכל מאודך בכל מדה שמודד לך הוי מודה לו מאוד מאוד. היינו אפילו בעת פורעניות יהי' מלא אהבת ה' כשמתבונן שכך רצונו ית"ש. וכשכל תשוקת האדם בעולם רק לעשות רצונו ית' מתבטל ומקבל הכל באהבה ורצון כנ"ל. (שפ"א, בהעלותך, תרמ"ח)

שאלנו למה התורה הרחיבה בלשון מסורבלת על הימים ועל החודשים ועל השנה - לא מפני שהם באמת היו צריכים ללכת שנה, אלא כי כל העבודה שבחינו, ואיתה יצאנו מהר סיני ואיתה אנחנו יוצאים כל יום, היא ללכת לתור לנו מנוחה. ארון ברית ה' הולך לפנינו. העבן - 'על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחננו', אבל בחיים, כל כך קשה להסיר את כל הטבע שנראה לי שלא מסתדר עם המנוחה האלוקית הזו.

כח החצוצרות

אנחנו יודעים שיש ימי מעשה ויש שבת. מהי אורת שבת? שבת היא קצת בחינה של מנוחה, של "ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. כל ששת הימים הם עצם המעשה, עצם המאבק לחיות את הטבע אבל לדעת שהכל זה אלוקות והכל לטובה, שהכל זה רק אלוקות. המסע הזה הוא המסע אל האין סוף. יש לו למסע הזה את הסוף הכי טוב בעולם רק שהוא כלל איננו סוף אלא אינסוף, הוא "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". לכל אדם יש ארץ ושמיים, יש חול ושבת, והוא יודע שהשמיים שהם מלאים את ה', השכל יודע, אבל שהארץ תהיה מלאה את ה' - זה הניסיון.

לענ"ד נדמה שאלו הייסורים של ארץ ישראל, של תורה ושל עולם הבא, והן ניתנו דווקא ע"י ייסורים שכדי שהן תהפוכנה ותהיינה שלך אתה צריך לטרוח ולעבור את התהליך הזה שנקרא 'ערב שבת'. לעבור את ימי המעשה, את העולם של החול, להסיר את האבק ולהבין על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחננו. זה לא יאמן.

פתחנו בעניין החצוצרות, ואמרנו שמצוות עשה היא לתקוע בחצוצרות על כל קרבן "כי בכח הקולות יסיר האדם מלבו מחשבת שאר עסקי העולם ולא יתן לב באותה שעה כי אם בדבר בקרבן" - כלומר בדבר ההתקרבות. לקולות החצוצרה יש כח לכונן אותי לראות את דבר ה', ולכן החינוך מתעקש שזה היה בכל יום ולכן הוא גם מתעקש שהיה זה תפקיד הכהנים דווקא ולא הלויים - כי זה התפקיד שקיים ב-"כי תבואו מלחמה בארצכם". מהי המלחמה הזו?

זוכרים את שני הפסוקים שאמרנו שהם ספר בפני עצמו - "ויהי בנסע הארץ" גם אם נקבל את שתי האותיות הפוכות המפרידות - למה זה נחשב לספר שלם? מה הרעיון שזה ספר? זה געוואלד - בואו נמריא חזק;

היינו הולכים את זה בנחת בשלשה ימים ורק אז מגיעים לארץ? סבתא יהודייה הייתה אומרת - 'לך שבוע, אני אדאג לבשל לך...!'

יש כאן דבר פלאי וצריך להבין מה מבטא כאן ענין שלשת הימים, שהרי אם רש"י מביא את זה כפשט הענין משמע שעל זה התחילה כל ההתאוננות. אפשר לשאול את מה ששאלנו בלשון בוטה אף יותר, בשם אותה סבתא מדומיינת - 'תיגד, רבש"ע, זה היה שווה את זה? הרי היינו יכולים לבוא בשלשה ימים בנחת, עם כוס קפה ומקלחת, ואז היינו בונים את בית המקדש. למה הלחץ הזה?'. על זה שוברים את הכלים? על זה כל הסיפור?!

אלקים חשבה לטובה

מופיע בשפת אמת זיע"א דבר מופלא. ארץ ישראל, כך ע"פ חז"ל, נקנית בייסורים. בדרך כלל אנחנו חושבים על ייסורים קשים, במיוחד בימים ובשעות שעם ישראל נמצא בהם השנה, אבל לא תמיד זה כך. לא תמיד אנחנו לומדים את הפרשה באוירה של שנת תשפ"ד. לפעמים התקופה היא תקופה טובה לעם ישראל וב"ה הכל מסודר, אז מה הכוונה בייסורים? חז"ל מביאים -

תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא ע"י יסורים. אלו הן - תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא. (ברכות ה').

מה הם ייסורים? יש כאלה שיותר מתייסרים ויש שפחות. מה ההגדרה לזה? אגב, אם זו מתנה - אז למה בכלל ייסורים? אומר השפ"א -

בפסוק כמתאוננים רע פרש"י שאמרנו כמה לבטנו בדרך כו'. אמר אמו"ז ז"ל כי כל החטא ה' מה שלא האמינו כי הוא רק לטובה וחשבו שלרעתם הוא. והנה רש"י כתב שהקב"ה נתכוין לטובה שיבואו מהר לא"י וקשה שהי' יכול להולכים בדרך נייחא כי היפלא מה' דבר? אך איתא כי א"י זוכין ע"י יסורים ולכן היו מ' שנה במדבר. אכן אם היו מקבלין זה המהירות באהבה אף שהי' קשה להם ולטורח - הי' זה מספיק לנחול הארץ ע"י אלה היסורים, וזה הי' הניסיון עכ"ד ז"ל [כלומר הוא לקח אותנו דרך שלשת ימים ביום אחד כדי שאלו בלבד יהיו הייסורים בהם תיקנה לנו ארץ ישראל. זהו יום אחד של הליכה מאומצת]. וכן נראה כי באמת הקב"ה משבח אותם 'לכתך אחרי במדבר' וכ' בתורה לשבח י'יש אשר יהי' הענן ימים' כו', א"כ קיבלו גזירת מלך [כי הם היו דור דעה מופלא]. רק כל החטא הי' מה שחשבו שהוא לרעתם וזהו 'כמתאוננים רע' [זה כל החטא - כשאני חושב שזה לרעתי, והייסורים בעצם הם להסיר את כל הס"א, להסיר את כל 'משנאיך ה', את כל הדמיונות ולהבין שהקב"ה לוקח אותי ואם אני נוסע או אם אני עוצר זה הכל על פי ה'!], דכ' 'משכני אחריך נרצה' - היינו להיות נמשך אחרי ברצון ואהבה [כלומר לא רק לשון מרוץ אלא לשון רצון. 'תן לי רבש"ע להימשך אחריך ברצון, באהבה' להבין שהייסורים הם לטובתי] אפילו שהדרך הוא בטורח ומשא, [ואיך מגיעים לזה?] - מ"מ מרוב התשוקה לעשות רצונו ית' צריך להיות

סתום וגלוי

השפ"א אומר ששני הפסוקים הללו מהווים ספר בפני עצמו כי הם כלל התורה -

איתא בגמ' ויהי בנסוע ובנוחה הוא ספר בפני עצמו. והוא כלל כל התורה דאיתא קוב"ה ואורייתא וישאל סתים וגליא [סתום וגלוי] כמ"ש בזה"ק שזה ב' שמות יעקב [הוא הגלוי] וישאל [הוא סתום, והכוונה היא שאני לא מצליח לראות את זה, וכפי שמופיע בזה"ק ב'פתיח אליהו' - 'סתים' מכל סתים] "ע"ש פ' במדבר. ובחי' יעקב הוא המלחמות, שכל ימיו חי' לו מלחמות עם עשו ולבן. ואח"כ כשבא לבחי' ישראל הוא בחי' סתים ומנוחה, בחי' שבת קודש.⁵ ובימי המעשה הוא בחי' גליא והוא ימי מלחמה להלחם עם הסט"א [כי תבואו מלחמה בארצכם]. וזה ענין המסעות - אכן התכנית היא שבתוך יום נגיע לארץ אבל אם ח"ו לא נזכור שאנחנו כל הזמן נמצאים במצב של גלוי וסתום - נפספס את הכל], שהטבע מסתיר ומעלים הקדושה [הטבע הוא האלקים, וכן בגימטריה]. הכל אלוקות. אז למה אני לא רואה את זה? למה אני רואה מציאות גשמית? בשכל זה מובן אבל בכל זאת אני בדיכאון או כועס ולא רואה אלוקות ולא רואה לטובה - כי זו המלחמה שאני עובר בששת ימי המעשה, אלו הייסורים. הסיטרא אחרא הוא לא רק הצד האחר אלא גם הצד האחורי - שאני לא רואה את הפנים] אבל איש ישראל צריך להלחם ולברר ולהעיד כי כל הטבע הכל מאתו ית"ש בלבד, וזהו 'בנסוע הארון'. [ולכל אחד מאיתנו יש לו את ה-'בנסוע הארון' שלו] כמו שרמזו בנסוע גי' יעקב, והוא בחי' ימי המעשה. 'יניסו משנאיך' - וכי מי שונא לבורא עולם? [אין מציאות של מישהו ששונא להקב"ה, ואין הכוונה לישמעאל, אדום, צור או החיזבאללה. אלא מה גורם לכך שהאינסוף שנוא? שבורא העולם שנוא? ממי לוקח בביכול הקב"ה את המלכות? מיהו הסוף שהאינסוף מפריע לו? -] רק שהסט"א מסתיר ומעלים שלא לראות חסדי ה' וטובו אשר הם מלאים בכל העולם [איזו אמונה מופלאה צריך בשביל זה! כך נקנים ארץ ישראל, התורה והעולם הבא]. 'ובנוחה' הוא בחי' שבת [מרגוע. האדם משרה שכינה בתוכו כאשר הוא רואה שהכל אלוקות והכל לטובתו - זו עבודת האמונה] ושם ישראל כנ"ל.⁶ וב' אלו [שתי הבחינות של הגלוי והסתום] כלל כל התורה - זכור ושמור, מ"ע ומל"ת, 'סור מרע' בחי' המלחמה. יעשה טוב' - אין טוב אלא תורה בחי' שבת קודש יעשה כולו תורה ומיוחד רק לבנ"י, ושם אין מגע נכרי ונק' יום מנוחה [אלו שתי מצוות יחידות שאין לגוי שום שייכות אליהן - שבת ותורה, בניגוד למצוות אחרות שהוא יכול לקיים] ודור המדבר היו ב' הבחי' בשלימות כמ"ש עפ"י ה' יחנו ועל פי ה' יסעו... (שפ"א, שם תר"ס)

חז"ל שואלים בפסיקתא למה את כל ל"ט אבות המלאכה התורה לא גילתה לנו באופן מפורש אלא היינו צריכים ללמוד את זה בדרכי הלימוד במסכתות שלמות? והם עונים באופן לא ייאמן - שאם זה היה מפורש הרי שאז כל הגויים היו שומרים שבת. השאירו את זה בשפת מורס, באותות - "אות היא ביני וביניכם", סוד, ולכך הזה אפשר להגיע רק אחרי ששת ימי המעשה, אחרי המסע, אחרי העבודה בעולם הזה. משה רבנו בששת ימי המעשה עומד כמו 'שוטר תנועה' ואומר - "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה'...". מש"ה בחילופי אותיות זה הש"ס. "ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל".

שאלנו למה היה צריך שנלך דרך שלשת ימים ביום אחד, והתשובה היא כדי לבחון אותי האם אני יכול לקבל את זה שהכל הוא לטובה, ואם לא עמדתי בזה - סבלנות, זה יכול לקחת גם שלשת אלפים שנה ושום דבר לא ישתנה - אף אחד אחר לא יקבל את השבת ואת התורה. אני צריך את השבת. יש שבת בעולם ויש לה בן זוג אחד, יש תורה בעולם ויש לה בן זוג אחד, וזוהי בחינת שבת, וכל התורה היא שני הפסוקים באלה עם נ' הפוכה לפניהם ונ' הפוכה לאחריהם.

בעקבות הלימוד הזה בשפ"א חשבתי לעצמי ואולי מותר לומר את זה, שדווקא האותיות נ' נבחרו כדי להפריד כאן, כי נ' זה שער החמישים ולשם אנחנו הולכים, וזה הפוך וישר עד שנקבל את זה. דור המדבר שעליהם נאמר "לכתך אחרי במדבר", תמיד יש לנו עליהם שאלות - הרי הם היו כאלה גדולים, הם יצאו לא מזמן מהר סיני ואיך הם חוטאים בחטא העגל ובמתאוננים וכו' - הם היו שתי הבחינות בשלמות. "על פי ה' יחנו" - הם היו "בנוחה", ו-"על פי ה' יסעו".

קולות והבלים

ומסיים השפ"א במשפט נוסף. כולנו מכירים את המזמור שאנחנו שרים בקבלת שבת - מזמור כ"ט, "מזמור לדוד הבו לה' בני אלים". לכאורה - אין שם דיבור על השבת. מה הקשר שלו לשבת? הוא אף לא ברצף המזמורים שבאים לפניו "לכו נרננה" (מזמור צ"ז וכו'), איך הוא נכנס לקבלת השבת?! אומר השפ"א געוואלד -

[וכתיב ז' פעמים 'על פי ה' והרמז לז' הבלים וקולות שבמזמור הבו לה' [שבע פעמים מופיעה במזמור הזה המילה 'קול' ואילו בקהלת, שמתאר את מה שקורה בעולם תחת השמש, מופיעה המילה 'הבל' שבע פעמים. תחת השמש הבלים. הבל הוא דבר היוצא מהפה, וכן קול יוצא מהפה. ההבל הוא לא קול, והקול הוא פנימי היוצא החוצה. "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" - גם החוצרות משמיעות את קולן על ידי הפה שלנו], דכתיב 'בדבר ה' שמים נעשו' אבל 'ברוח פיו כל צבאם' (תהילים ל"ג ו') הוא התפשטות כח הדיבור לכל

⁶ ישראל זה גם לשון שררה וגם לשון השראה, השרייה. ישרה אל - שריית שכינה, בנוחה.

⁵ אפשר לראות את ההבדל בין השם יעקב לשם ישראל לאורך חומש בראשית, שהוא נקרא יעקב בלבד עד למפגש עם המלאך באותו לילה במעבר יבוק שם המלאך מברך אותו ומעניק לו את השם ישראל, שמשם הוא נוסע לארץ ישראל ומגיע לשם בערב שבת, ורק אחרי המלחמות בשכם נפגש איתו הקב"ה בבית אל וקורא לו בעצמו 'ישראל'.

שלפעמים מרוב הפלפול יכולים ח"ו לשכוח את הקולות בהם ניתנה תורה. אלו ייסורים נוראים. זה יכול להיות סטרא אחרא. והקב"ה רצה שנגיע למקום הזה שבו אני מקבל באהבה דרך שלשת ימים ביום אחד. וכששם התאוננו - הכל הופך להיות ברור. כשאתה לא מצליח לראות שהכל לטובה, אז גם כשהקב"ה אומר לך להיכנס לארץ אתה רואה שם נפילים ובני ענק, ואמנם הם באמת היו ענקים, אך אתה לא מצליח לראות שהכל לטובה על אף שחברך כן מצליח לראות כך. הנה כך כלב בן יפונה ראה שהכל טוב ואילו חבריו שלידו, שהיו גדולים כמותו, "כולם אנשים ראשי בני ישראל המה", לא הצליחו לראות כן. זה כל הסיפור.

"בנסע הארון" - זה יום חול וזה שם יעקב, "ובנחה יאמר" - זה שבת וזה שם ישראל, וזה כל התורה כולה. מצוות עשה של לתקוע בכל יום בשעת הקרבן ולהשתחרר מהמחשבות, מההטעיות, וכן בעת הצרה.

והרי החדשות

פעם היו אומרים ברדיו בתחילת כל מהדורת חדשות - "קול ישראל מירושלים, השעה עשר והרי החדשות", ודייקנו לא אחת שהם לא אומרים שם "והנה החדשות", אלא "והרי החדשות". הקליפה יודעת שהקב"ה עושה חדשות, שהכל הוא "מחדש בטובו תמיד מעשה בראשית", שהוא "מחדש ימינו", אבל הקליפה באה ועושה מהכל הרים, "הרי החדשות". עוד הר ועוד הר ועוד - וכך אתה לא יכול לראות את ישראל, את השבת.

ומשפט לחתימה. כתוב אצל יעקב "ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (בראשית ל"ה, כ"ה). רש"י מבאר ש-'ויאבק' הוא לשון אבק, שכאשר שני אנשים נאבקים זה עם זה עולה אבק מהקרקע. ושאלנו - שגם אם הם נאבקים לא על קרקע אלא על רצפה או על פרקט, ולא עולה אבק - זו עדיין נקראת היאבקות. מופיע בזהו"ק שהמלאך, שרו של עשו, העלה אבק כי שם יעקב, שם 'תם' חקוק בכסא הכבוד, בשורש, שם שורה אל, ואילו שרו של עשו רצה לנתקו מהשורש ולכן הוא העלה אבק, וכשיעקב ניצח הוא סרב לשחרר את המלאך - 'עד שתגיד שאני ישראל'.

גם אם אני צריך להמשיך את ה-"ויהי בנסוע", לפגוש את עשוי, אני צריך להפנים שאני הייתי צריך לעבור את ההקדמה הזו, ושנסיעה זו מביאה אותי ל-"ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל", לשון מרגוע שובה ונחת. שנזכה לכך בב"א.

העולמות גם בטבע והם התיקונים שנעשו בארץ והם ז' בחי' הנ"ל]. (שם)

הקולות שבמזמור לדוד מתארים את "בדבר ה' שמים נעשו". אלה הקולות שכל מה שיש בעולם זה רק הם, אבל "ברוח פיו כל צבאם" - בא הקב"ה ומתחת לשמש, כנגד שבעה הקולות, הוא ברא שבעה הבלים. הבל הוא דמיון, רוח, אלה הם האדים על החלון שאתה חושב שיש בהם ממשות. אמנם הבל אינו כלום - י"ב פרקים לוקח אותנו קהלת עם ההבלים הללו ומלמד אותנו ש-

סוף דְבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם. (קהלת י"ב, י"ג)

וההבלים האלו, תפקידם הוא לגרום לכח הדיבור, לכח האלוקי, להתפשט בכל העולמות, גם בטבע. כל המסעות הם שני הפסוקים האמורים שהם כל התורה כולה - איך אני נוסע שבע על פי ה' ומסיר את הס"א, ומפנים שאין לו כל משמעות, שכולו קליפה ושקר. אנחנו זוכרים כמה נאסראללים הי ולאוך ההיסטוריה ונעלמו בה לתהום הנשיה? לא נשאר מהם כלום, מכל הרוע, ושנאת ה' והרפש האלה!

והמלחמה היא ללכת בכל השבוע ולהבין שמה שאני רואה את הטבע, את האלוקים - הרי ש-"ה' הוא האלוקים". אלוקים הוא גם הטבע וגם הדינים, דינים קשים מאד, אך אלו גם הייסורים בהם אני קונה את ארץ ישראל.

להתבונן בעין טובה

שאלנו למה תורה צריכה להיקנות בייסורים? למה לא להתיישב בנחת על הכורסא, לפתוח ספר וללמוד תורה עם כוס קפה? - אלו הייסורים! האם אני שומע בתורה את הקולות שמעל השמש? האם אני שומע בה את דבר ה', או שאני מפלפל ומתפלפל את הבטן שלי? על הפסוק -

רַק הַשְּׁמֵר לְךָ וְשָׁמֵר נִפְשְׁךָ מְאֹד פֶּרֶת־שִׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפְדִי־סוּרֹךְ מִלְּבַבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ... (דברים ד', ט')

מבאר הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל -

ע"י עסק פלפולה ש"ת יכול להגיע לפעמים שנהפך לו לרועץ ח"ו... והנה הקב"ה רצה להשריש בשעת מ"ת יראת ה' בלב ישראל ע"כ נתן התורה בקולות וברקים. וכמאמר משה רבינו לישראל ובעבור תהיה יראתו על פניכם וגו'. ונתבאר שם כדי שיהא המעמד הנפלא מצויר בנפש לעולם כדי להיות מזה יראת ה'. ע"ז הזהיר משה כאן לשמור הגוף והנפש שלא יהא עסק פלפולה ש"ת גורם חלילה לשכח את

הדברים אשר ראו עיניך... (העמק דבר, שם)

חשיטת מקדש לזכות עם ישראל, יושבי הארץ חוזנה לה,
להנצחת ושמירת חיילי צה"ל, להשבת החטופים מחרח בשלום,
 ולהשבת כל החטופים לקבר ישראל
 לע"נ **כל החטופים על קידוש ה' באירועי המלחמה** ולע"נ
 הרבנית מנור **ציפורה פינגא** ב"ר **אברהם מרדכי** ע"ה,
שרה בת **קלרה** ע"ה, וסרת **שרה רזח** בת **לאה ומשה** ע"ה
 ולהבייל
לרפואת כל הפצועים והחולים
 ובתוספת **בנימין** בן **שושנה**, **עמרם** בן **איידה חיה**, **כרמל מרדכי** בן **טל שרה**
 וליווג הגון **ליעל רחל** בת **אריאל אסתר** תחי'
 להקדישת שיטורים נית לפנות בחודעת וואטסאפ לענאטל - 054-7500516